

Kommunstyrelsen

Remiss – Deltagande på distans i styrelsesammanträden i samordningsförbund

Yttrande till Socialdepartementet över promemoria S2019/03087

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår att kommunstyrelsen beslutar att anta föreslaget yttrande enligt bilaga 2 till tjänsteskrivelsen daterad den 17 maj 2021.

Sammanfattning

I promemorian från Socialdepartementet föreslås en ändring i lagen (2003:1210) om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser. Det föreslås att det ska vara möjligt att hålla styrelsesammanträden inom ett samordningsförbund utan att alla ledamöter är fysiskt på plats genom att enskilda ledamöter beviljas deltagande i sammanträden på distans. Det innebär att lagen om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser till stor del harmonieras med bestämmelser i kommunallagen i frågan om deltagande i styrelsesammanträden på distans. Bestämmelsen föreslås träda i kraft den 1 januari 2022.

Ärendet

Samordningsförbund som organisationsform

Samverkan enligt lagen (2003:1210) om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser (nedan kallad finsam-lagen) infördes den 1 januari 2004. Finansiell samordning bedrivs genom samordningsförbund, som är en sammanslutning av stat (Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen), en eller flera regioner samt en eller flera kommuner. Vid utgången av 2020 fanns det 78 samordningsförbund som innefattade 271 av Sveriges 290 kommuner.

Ett samordningsförbund är en struktur för att få samverkan att fungera över tid, och förbunden verkar för att medborgare ska få stöd och rehabilitering som ger dem möjlighet att försörja sig själva. Ett samordningsförbund har till uppgift att besluta om mål och riktlinjer för den finansiella samordningen, finansiera insatser, upprätta budget och årsredovisning, besluta på vilket sätt medel ska användas samt svara för uppföljning och utvärdering av rehabiliteringsinsatserna. Samordningsförbunden leds av en styrelse som

uteses av medlemmarna. Styrelsens verksamhet i ett samordningsförbund regleras i finsam-lagen som hänvisar till i kommunallagen i vissa delar.

Nacka kommun är medlem i samordningsförbundet VärNa

Nacka kommun är medlem i VärNa som ett finansiellt samordningsförbund vars medlemmar är Värmdö och Nacka kommuner, Arbetsförmedlingen, Region Stockholm samt Försäkringskassan. VärNas uppdrag är att stödja och utveckla samverkan mellan medlemmarna så att människor som är arbetsökande eller sjukskrivna ska få en smidig väg.

Innehållet i promemorian i korthet

Deltagande på distans bör vara möjligt på samordningsförbundens sammanträden

Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Socialstyrelsen och Sveriges Kommuner och Regioner inkom den 28 juni 2019 med en hemställan till regeringen om ändring i finsam-lagen för att möjliggöra deltagande på distans för ledamöter och ersättare i samordningsförbundens sammanträden. Av hemställan framgår att det i finsam-lagen saknas motsvarande möjlighet som finns för kommunfullmäktige att besluta om deltagande på distans enligt kommunallagen. Eftersom ett samordningsförbund kan omfatta regioner och kommuner innebär kravet på fysiska möten ett omfattande resande för ledamöter, vilket upplevs som onödig tidsspilla och miljöpåverkan. I hemställan lämnas förslag på en ny bestämmelse om deltagande på distans som i stort harmonierar med regleringen i kommunallagen.

Av promemorian framgår att det av finsam-lagen saknas en hänvisning till de bestämmelser i kommunallagen som möjliggör för ledamöter och ersättare att delta i ett samordningsförbunds styrelsemöten på distans (5 kap. 16 § och 6 kap. 24 § kommunallagen). Det framgår vidare att möjligheten till deltagande på distans för ledamöter och ersättare i samordningsförbunden väntas ge förutsättningar för att bedriva styrelsearbetet på ett hållbart och effektivt sätt. En ny bestämmelse föreslås därför införas i finsam-lagen som gör det möjligt för styrelsen att besluta om deltagande på distans med bestämmelserna i kommunallagen som förebild. Det förslag som lämnas i promemorian innebär att kraven för att ledamöter och ersättare ska beviljas att delta på distans är att de i normalfallet deltar genom ljud- och bildöverföring i realtid samt på ett sådant sätt att samtliga deltagare kan delta på lika villkor, oavsett om de deltar digitalt eller fysiskt.

Om särskilda skäl föreligger kan distansdeltagande ske enbart med ljudöverföring

För att ytterligare förenkla styrelsens arbete föreslås att styrelsen, om det finns särskilda skäl, får besluta om att deltagande på distans kan ske enbart genom ljudöverföring. Detta bör även kunna utsträckas till att inkludera möjlighet att delta via telefonsamtal. Med särskilda skäl avses särskilda undantagssituationer, till exempel kan styrelsen besluta att den som deltar vid ett styrelsemöte med ljud- och bildöverföring och som periodvis tappar bildöverföringen, även fortsättningsvis ska anses kunna delta i mötet om ljudöverföringen består och ett deltagande i övrigt fullt ut kan upprätthållas. Särskilda skäl kan även finnas i situationer då det är av stor vikt att en ledamot kan delta i ett särskilt styrelsesammanträde.

Undantag kan dock bara göras för en ledamot, någon motsvarande möjlighet bedöms inte behövas för den som är ersättare i styrelsen.

I motsats till bestämmelserna i kommunallagen föreslås inte att samtliga deltagare ska kunna se och höra varandra. Enligt promemorian bör ledamöterna ha personlig kännedom om varandra, vilket gör att det bör vara möjligt för styrelseordföranden att identifiera en ledamot som deltar enbart via ljudöverföring. Antalet ordinarie ledamöter vid ett styrelsesammanträde i ett samordningsförbund är förhållandevis begränsat, vanligen fyra till sex personer, men kan vara upp till elva personer. Dessa ledamöter väljs på en tidsperiod om fyra år.

För att kunna delta på lika villkor krävs dock som minimikrav att distansdeltagaren ska kunna höra vad som sägs under mötet och kunna identifiera vem som yttrar sig. Det krävs vidare att distansdeltagaren själv ska kunna yttra sig och bli identifierad och hörd av samtliga andra deltagare. Vidare krävs att deltagaren har tillgång till allt underlag samt kan delta i de omröstningar som hålls. När deltagande sker enligt huvudregeln, med både ljud- och bildöverföring, ska den som talar och deltar via distans vara synlig för övriga deltagare samt ha möjlighet att se den som talar för tillfället. Om ljud- eller bildkvaliteten försämras eller förbindelsen bryts mera varaktigt, ansvarar ordföranden för att situationen hanteras på lämpligt sätt.

Stadsledningskontorets synpunkter samt förslag på yttrande

Det är av stor vikt att förtroendevalda har tillgång till digitala verktyg för att kunna fullgöra sitt förtroendeuppdrag på bästa sätt. Effektiva digitala verktyg som möjliggör att förtroendevalda kan delta i sammanträden på distans är positivt utifrån flera aspekter. Förtroendevalda får enklare att förena sitt förtroendeuppdrag med familj och arbete samtidigt som det innebär ett minskat resande till och från sammanträden vilket även är positivt utifrån miljöaspekt. Utifrån rådande pandemi med covid-19 innebär förslaget även att förtroendevalda kan fullgöra sitt uppdrag på ett säkert sätt utifrån smittspridningsaspekt.

Det är positivt att de finansiella samordningsförbunden får samma möjligheter med distanssammanträden som redan finns för nämnder och kommunfullmäktige utifrån bestämmelserna i kommunallagen. Av Socialdepartementets promemoria föreslås, till skillnad från bestämmelserna i kommunallagen, att deltagande på distans även kan ske enbart genom ljudöverföring (om det finns särskilda skäl). Det innebär en möjlighet för ledamöter att delta via telefonsamtal om det finns särskilda skäl. Denna lättnad är, jämfört med bestämmelserna i kommunallagen, rimlig då styrelserna består mindre krets och då ordföranden kan identifiera att rätt ledamöter är närvarande.

Då styrelserna i samordningsförbunden som regel består av ett fåtal ledamöter så finns som regel en god kännedom om varandra. Det innebär att ordföranden med enkelhet bör kunna identifiera att rätt ledamot deltar på sammanträdet. Utifrån denna aspekt bör det inte finnas någon risk med att deltagande via ljudöverföring sker i undantagsfall. Detta kan även

jämföras med styrelsesammanträden för kommunala aktiebolag. Kommunala bolagsstyrelser har inte motsvarande formkrav för sina sammanträden som kommunala nämnder då dem omfattas av aktiebolagslagens bestämmelser. Bolagsstyrelserna avgör själva om sammanträden ska hållas på distans till exempel som telefonmöte eller videokonferens. Utifrån ovan resonemang bedöms förslagen i promemorian enbart som positiva vilket innebär att Nacka kommun föreslås ställa sig bakom förslagen i sin helhet.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget bedöms inte medföra några ekonomiska konsekvenser.

Konsekvenser för barn

Förslaget bedöms inte medföra några konsekvenser för barn.

Bilagor

1. Promemorian ”Deltagande på distans i styrelsesammanträden i samordningsförbund”
2. Förslag på yttrande

Sidrah Schaider
Stadsjurist
Stadsledningskontoret

Anneli Sagnérius
Kommunjurist
Juridik- och kanslienheten